

Terry Eagleton

Ordlista

Naturalism - Teori som säger att moraliska sanningar går att härleda ur naturliga fakta (exempelvis om människan eller den mänskliga kroppen).

Natural Fallacy - "Argumentationsfel" som naturalismen begår enligt dess kritiker då man går från fakta om världen till moraliska värderingar.

Humanism - Filosofi som fokuserar på människans natur, frihet och kunskap om sig själv. Marxistisk humanism fokuserar på Marx ungdomsskrifter då dessa har tydliga humanistiska teman.

Materialism - Filosofi som hävdar att det mest grundläggande som existerar är materia. Marx och Engels materialism hävdar att det mest grundläggande som existerar i samhället är den materiella produktionen, dvs. ekonomin.

Idealism - Filosofisk motsats till materialismen. Hävdar att andlighet, idéer eller tankar är det mest grundläggande som existerar. Idealism inom politiken är inriktad på idéer, åsikter och moral för att försöka att förstå eller förändra samhället.

Alienation - Människans "främlingskap" under kapitalismen enligt Marx. Lönearbetet gör så att arbetaren blir främling inför sitt eget arbete, sina medmänniskor och sig själv.

Fetischism - Att tillskriva ting mänskliga eller övernaturliga egenskaper. Marx beskriver pengar och varors makt över människan under kapitalismen som en slags fetischism.

Reifikation - Marxistisk teori om hur människor under kapitalismen träder in i relationer som mer och mer liknar rena marknadsförhållanden eller "relationer mellan ting" istället för mellan människor.

Metafysik - Svårdefinierat område inom filosofin som delvis handlar om det som existerar bortom det vi upplever med våra sinnen.

Postmodernism - Namn på en viss riktning eller tidsperiod inom filosofi och kultur från 1970-talet och framåt. Anses präglas av relativism och en misstro till "stora berättelser". Samtida marxister har ofta tolkat postmodernismen som ett uttryck för en accelererande kapitalism.

Dialektik - Filosofisk term med flera betydelser. Inom marxismen syftar dialektik ofta på en växelverkan eller inneboende motsättning mellan två ting som tillsammans ingår i en slags helhet.

Instuderingsfrågor

1. Eagleton använder sig av människans natur för att formulera en socialistisk moralteori. Är kapitalismen emot människans natur? Finns det överhuvudtaget något sådant som en mänsklig natur eller är det som Marx säger på ett annat ställe enbart “summan av de samhälleliga förhållandena”?

2. Eagleton verkar anse att socialism är överlägset kapitalismen av moraliska skäl. Eagleton avviker därmed från en del andra marxister och Marx själv som sällan eller aldrig använder moraliska argument i sina texter. Istället för moral så lyfter Marx och Engels fram objektiva intressen och klasskamp som bestämmande faktorer för all sorts politik. Bör vänsterpolitik handla om moral eller kamp om intressen? Är moralisk argumentation meningsfull?

3. Eagleton kritiserar postmodernismen eller “kulturalismen” som han menar är en typ av idealistisk filosofi. Varför är idealism problematisk? Finns det några exempel på idealism inom svensk politik eller svensk vänster?